

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Julius 26-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Francia Ország.

A' *Párisi Journal* nevű újság azt adta elő Jul. 11-dikén költ darabjában, hogy mitsoda ítélettel vannak felőlők (a' Fr. újságírókról), és az ő Deputátusi Kamaráok felől, az Ánglus írók. —

„Talám kedves leszen Olvasóink előtt, így szoll a' Párisi nevezett újság, ha tudtokra adjuk, hogy mitsoda ítélettel legyenek a' mi Deputátusaink' Kamarájáról 's a' mi újságleveleinkről az Ánglus újságok. Az okos embereket soha meg nem botránkoztatja a' *kritika*; sőt a' *satyrák* (gúnyolódások) is gyakran jó tanácsot adnak. Mi egyáltalában nem hiszük azt, hogy Deputátusaink és újságleveleink mind azokat a' szemrehányásokat megérdemlենék, mellyek a' Londoni Kurirban ellenek tétetnek, azonban meglehet, hogy az a' kritika sins éppen fundamentom nélkül, mellynek kiadására ez az újság szabadságot vett: — A' Francia Deputátusok kamarájában folyó tanácskozások (már ezek a' Londoni újság' szavai), nem tsáfolták meg a' mi felőlők való vélekedésünket. Mi ezekben fundamentom nélkül való felelmet, 's ok nélkül való kedvetlenkedést (melankholizálást) szemlélünk. Mint a' fősvények a' gazdagságon, úgy kapnak minnyájok azon a' dicsőségen, hogy az orátori székben magokat mutathassák 's beszédjüket hallathassák.

Egyszerre néhány féle kérdések hoztattak - fel; semmi el nem vegeztek; rend és methodus nélkül foly minden. Egy híres írónak ítélete szerint, *sohat tenni és jól tenni*, abban áll, hogy egyszerre tsak egy dolgot vegyünk - fel. A' Francia Törvényhozók' principiuma (hiszemgyökere) nem ez: ők egyszerre mindent veghez akarnának vinni. Talám valami húszig való tárgyak vannak most egyszerre a' Törvényhozó ház' eleibe terjesztetve, és a' régulák (a' dolgok' folytatására felvett rendtartások) arra láttzanak inkább alkalmasok lenni, hogy hosszásítsák inkább a' tanácskozásokat, mint sem hogy siettessék. Úgy látszik, hogy a' Franciaok a' magok *elementumjokon* kívül vagynak, mikor parlamenti tárgyak felett való vetélkedésekbe botátkoznak. Annak a' természeti eleveőségnek, annak a' türelemtelenségnek kell - é ezt a' szerentsétlenséget tulajdonitanunk, a' melly gyűlölséggé teszi előtők a' tsendességet? (*) Ha azt a' lelket, melly a' Fr. Deputátusoknak ezen házában uralkodik, megvizsgáljuk, nem találjuk úgy, hogy ez a' gyűlekezet nagyon gyámolgatná a' szabadságot. Még a' *Durbach* úr' javallását sem vette - fel vizsgálásra, mellyet ő a' nyomtatásbéli szabadságra néve a' gyűlés' eleibe terjeszteni akart, holott az ő javallása mellé egy kis könyvnek elfoglaltatását illető jelentés is hozzá volt

foglaltatva, a' melynek *Barbach* úr maga volt az írója (**). A' Párisi újságok nem látszanak igen hajlandók, vagy meghatalmazottak lenni a' szabad beszédre. Majd éppen az erőltetés uralkodik benne mely Bonaparte alatt uralkodott. Mely sok dolog történt, a' miről csak egy szóval sem emlékeztek (***)

(*)—Gyakran mondatott már az, hogy a' Frantziák nem alkalmasok politikai vitásokra; hogy ők igen elevenek, igen türelmellenek; hanem az e' felét örökké csak a' szabad akarat szerént való hatalom baráttjai erőssíték. Mellyik népnél irattak derekabb 's mélyebben kidolgozott könyvek, mint a' Frantziáknál? Mellyik nemzet dítsekedhet derekabb és mélyebb gondolkodású Orátorokkal, mint a' Frantzia? Lehet-e a' Frantziák politikai vélekedésbeli tehetségekről az ő Convent béli nemzeti gyűlések tanátskozásaiból itélni? Hízkelkedhetünk-e magunknak azzal, hogy valamely népnek indulatait és tulajdonságait, a' zürzavarok és hánykódások között megésmérhetjük? Hiszi azt valaki, hogy az Anglusok a' magok vélekedéseikben kedvezőbb sugárokkal világotak I-ső Károly alatt, mint a' Frantziák az új időkben. Most jött már el az ideje annak, hogy a' mi nemzetünk magát leg jobb fényben kiműtathassa, minthogy a' revoluzióra 's minden részre való hajlásnak lelkére reá unván, csak a' jó törvények allatt való nyúgodalmat óhajtja. Mikor ezt elérte, akkor lehet osztán itélni felőle. — (A' Párisi Journál jegyzése).

(**) — „Az egyenesség kívánnya, hogy megjegyezzük, hogy ez a' kis könyv az írónak és nyomtatónak neve nélküli jött ki. — (A' Párisi Journál jegyzése).

(***) — „Az Anglus újságok tele vannak hamis és hazug anekdotákkal; nevezetesen a' Statesmant igen roszszúl szolgálja az ő levelezője. — (Ez is a' Párisi Journál jegyzése).

Azoknak a' kéro' leveleknek megvitalásokra, mellyek a' Deputátusok' Kamarájához érkeztek, egy biztosságot nevezett ki ezen Kamara. Különösen azokra a' kéro' levelekre nézve, mellyek a' vasárnapnak és egyéb innepnapoknak megtartatásokat illetik, egy körülállásos előadást terjesztett Jul. 11-dikén ezen biztosság a' Deputátusok' kamarája eleibe. Az előadás vélt foglaltja e' volt: —,

„A' politzia fő igatója megújítá Jun. 27-dikén két rendbeli parantsolatok által a' vasárnap' és egyéb innepnapok' megtartását illető régi *rendeletéseket*. Kéro' levelek érkeztek -bé hozzánk, mellyek a' politziai fő igazgatónak ezen parantsolatait, a' hatalommal való visszaülésnek, a' törvényhozói hatalomba való avatkozásnak, 's a' Constitutióban az istentiszteletre nézve meghatározott szabadság' megrontatásának lenni nyilatkoztatták, 's ezen parantsolatnak megmásoltatását kívánnyák: ellenben jöttek olyan kéro' levelek is hozzánk, a' mellyek ezen parantsolatokat szükségeseknek találják, 's az ezek ellen intéztett ellenvetéseket úgy nézik, mint a' mellyek a' Constitúziót, a' vallást, 's a' Király' jnsait megtámadják, úgy mint a' kinek csak egyedül van az a' jussa, hogy a' törvényeknek betölttetésekre szükséges parantsolatokat adattathasson -ki. A' biztosság jónak találja, hogy minckelőtte a' maga vélekedését ezen egymással egészen ellenkező értelmű kéro' irásokra nézve kimondaná, előbb mind azokat a' rendeleteket ezen Kamara' eleibe terjeszse, mellyek Frantzia országban ezen innepnapokra nézve az isteni tisztelthéli politzia által a' mostáni Constitúciónak megerősítetéseig kiadattattak. —

„A' Római Catholica religió Frantzia országban nem csak uralkodó, hanem kizorító is volt századok alatt; mellette semmi más istenisztelel meg nem szenvedett; az ekklesiái és polgári törvények

Szszzeolvasztva voltak; mind kettőnek által-
lépésért egy formálag büntette az embe-
reket a' polgári erő; a' politizai rendelé-
sek kényszerítettek minden vallásbéli kü-
lömbség nélkül mindeneket a' Római Ca-
tholica anyaszentegyház által meghatároz-
tatott innepnapoknak megtartására. A' re-
volucziónak elkövetkezésével megengedte
a' nemzeti gyűlés minden vallásbéli isten-
tisztelet' szabadságát: de ez a' szabadság
nem sokáig tartott; az úgy nevezett *Con-
vent* nem soká minden vallásbéli isten-
tiszteletet 's minden istentiszteleti szolgálkat
kívett a' törvény alól; azonban ez is nem
soká eszebe vette a' nyugodalom' napjainak
szűk éges polgári, 's béhozta a' *Decasokat*
's az egyéb polgári innepnapokat, 's ezek-
nek megtartását oly keménységgel paran-
tsolta, a' millyennel a' Római Catholicus
innepnapoknak megtartatások még akkor
sem parantsoltatott, mikor ez az anyaszent-
egyház Frantzia országban uralkodó volt.
Idő vártatva a' mérséklett princípiumok-
nak békövetkezésekkel, a' Respublika' 3-
dik esztendejében minden vallásoknak sza-
bad gyakoroltatását megengedte a' *Convent*:
de egyszersmind kinyilatkoztatta, hogy a'
Respublika magát egyikhez is tartozni meg
nem esméri, egyiket sem fizeti, 's egy
polgárt sem kényszerít, hogy valamelyik-
nek valamit fizessen. Egy törvény a' 4-dik
esztendőben büntetést határozott azok el-
len, a' kik az istentiszteletnek tárgyai el-
len az azokra határozottatott helyyeken, vagy
pedig az istentisztelet' kiszolgáltatókban
foglalatoskodó szolgálkat ellen valamely tsint
tenni mérészenének. Egyszersmind ugyan
ezen törvény hasonló büntetések alatt meg-
tiltotta azt, hogy valamely polgár vala-
mely innepnek megtartására kényszerítse-
sék, vagy valamely innepnek megtartásá-
ban megakadályoztassék. Ennek követ-
kezése a' lett, hogy az emberek az Anya-
szentegyház által meghatározottatott vasárna-
poknak és innepnapoknak megtartására

közönségesen és önként visszatértek, 's
a' *Decas-napoknak* megtartása egészen
elmellőztetett volna, ha a' Törvényhozó
Gyűlés egy törvényt nem hozott volna a'
6-dik esztendőben, melly által a' *Deca-*
soknak és egyéb polgári innepeknek meg-
tartatása parantsoltatott. —

„A' 8-dik esztendőben azt parantsol-
ta egy *Consularis* törvény, hogy a' pol-
gárok nem köteleztetnek a' *Decásokna-*
meginneplésre, mert azok csak a' közön-
séges tiintviselők' számára rendeltetett in-
nepnapok. Ez a' végzés, a' uelly kétség
kívül igen jó végzés vala azért, hogy oda
télzolt, hogy a' munkának igen gyakorta
való félbeszakasztása meggátoltassék, tsak-
ugyan a' törvényhozói hatalomba való avat-
kozás vala. Az alól a' köteleesség alól,
mellyet valamely törvény szabott a' polgá-
rok eleibe, tsak törvény oldozhattya fel
ismét őket. A' bétöltető hatalom kormá-
nyozhattya és bizonyossá teheti valamely
törvénynek végre hajtattatását: de niints
jussa annak eltörlésre, 's még megváltoz-
tatására sintsen. Ezen időben minden em-
beri erköltsöt felforgatott a' fejtelenség és
zabolátlauság; az Országlószék a' kereszté-
nyi hasznos tudományoknak gyámolítása
által gondolta, hogy a' rossz eleibe gátat
tehet. Egy kötésre lépven a' Pápával, köz-
önséges módon megesmérte, hogy a' Ró-
mai Catholica Religió, a' Frantzia nép' sok-
kal nagyobb részének vallása légyen; 's
olly egygyezés tétetett, hogy ez a' vallás
egész Frantzia országban szabadon és köz-
önséges módon gyakoroltassék, 's ennek
papjait a' Státus fizesse; a' vasárnapok is-
mét a' *Decások* helyyibe állottak; eddig
a' keresztények' innepnapjai valaauak, már
most a' polgároknak is innepnapjaikká let-
tek. —

„Ilyen lábon állott a' dolog, mikor a'
a' mostani Constituczió megerősített. Ez
mindeu istentiszteletnek szabadságát a' ma-
ga kezessége alá vette: minnyajokat védel-

mezi: de a' *Római Catholica* vallást tsakugyan a' *Státus Religiojának* lenni kinyilatkoztattya. Ilyen környúlállások között úgy ítelt a' Politzia' fő igazgatója, hogy megújíthatya azokat a' régi parantsolatokat, a' mellyek nagy büntetések alatt kötelezték a' polgárokat a' vasárnapoknak és egyéb innepnapoknak megszentelésére. —

„Ha szintén a' mi Politziai fő igazgatóknak ezen napok' megszenteltetése eránt a' múlt Jun. 7-dikén kiadott parantsolatai, hathatós pauaszlásokra szolgáltattak is okot, találtattak mindazáltal más felől ugyan azoknak sok oltalmazói is, a' kik e'képpen szólnak: A' *Catholica Religio* sok századok alatt a' *Státus* vallása volt; a' *Constitúció* ötet most is annak lenni nyilatkoztattya; tehát éppen azon ponton áll, melyen az 1789-dik esztendő előtt állott, melyre nézve most éppen azok a' parantsolatok újíthatnak meg ezen tekintetben mellyek akkor fennállottak. De továbbá, A' Király fenn tartotta magának azt a' just, hogy a' törvényeknek bétölttetésekre szükséges rendelkezéseket megtettesse; a' Király' Ministere tehát bortsáthatott ki előrelévő képpen olyan parantsolatokat, a' mellyek észrevehetővé tegyék a' *Római Catholica Religiónak* engedtetett elsőbbséget. Ilyen parantsolatok minden időben adattattak ki; éppen ilyenek voltak azok, mellyek a' *Republica* 6-dik esztendejében *Thermidor* 17-dik napján kiadattatván azolta a' vasárnapokra 's egyéb innepnapokra is kiterjesztettek, és még máig is meg nem másoltatván, mostan igazságoson megújíthatattak. De végezetre ezek a' parantsolatok arra tzeloznak, hogy a' *Catholica* vallásbéli istentiszteletnek nagyobb fényességet szerezzenek: ezeknek tehát a' *Catholicusokra* nézve kedveseknek kell lenniök, a' nélkül, hogy azokért a' más vallásúak panaszkodhatnának, mivelhogy ők ezek által sem a' magok istentiszteletek-

nek gyakorlásában meg nem gátoltanak, sem a' *Catholica Anyaszentegyház'* innepésein meg jeleenni nem kénytelenítetnek. —

„Mind ezek mellett a' leg kisebb meggyengítés nélkül előhordott indító okok mellett is azonközben, azoknak a' vélekedéseket hagyja helybe a' Biztosság, a' kik úgy ítélnék, hogy a' Politziai Minister által ezen tekintetben kiadott parantsolatok a' törvénnyel ellenkeznek. Az okai ezek: A' *Constitúció* ugyan a' *Római Catholica Religiót* a' *Status* vallásának lenni nyilatkoztattya: hanem egyszersmind ugyan ez minden más vallásoknak just ad a' magok istentiszteletjeknek szabad gyakorlására; mindeniket egyenlő oltalom felől teszi bátorságossá. Ma tehát nem az, a' *Római Catholica Religio* Frantzia országban, a' mi a' régi törvények szerént volt: nem türelmetlen, nem kirekesztő. A' kor megiltatva voltak a' több vallásbéli istentiszteletek, most oltalmaztatnak: emel több nem kell annak megmútatására, hogy azok a' parantsolatok, mellyek azon törvényhozás alatt kijöttek, a' melly tsak egy istentiszteletet esmert meg, 's a' többeket mind számkivettette, azzal a' *Constitúcióval* együtt fenn nem állhatnak, melly az idegen Religiókat éppen úgy védelmezi, mint a' *Státus* Religioját. Egy törvény, melly már egy más törvény által eltöröltetett, tsak egy más törvény által kaphattya ismét vissza a' maga erejét. A' 6-dik esztendőben *Thermidor* 17-dikén kijött törvény nem tartathatik fennállónak lenni; ő azonnal megszűnt lenni, mihelyest a' *Decasok*, mellyekre nézve kiadott volt, megszűntek. Ezeknek helyekbe a' *Concordata* szerént a' vasárnapok 's a' *Catholica Anyaszentegyház* egyéb innepnapjai jöttek-bé, 's midőn a' törvény ezeknek meg tartattatásokat tsak a' közönséges tisztviselőknak parantsolta, akkor szabadságot engedett minden egyéb polgároknak, hogy

ezen napokon szokott munkáikat folytat-
hassák. Ha ezen idő után a' mostani Con-
stitútzio a' Catholica Religiót a' Státus' val-
lásának lenni nyilatkoztatta: így annak,
a' mi ebből következik, ezután kell szo-
rosabban meghatározatni; ezt a' határozást
csak egy törvény teheti meg; ezt a' tör-
vényt csak a' törvényhozó gyűlés tiszálhat-
ja. Ha megengednék azt, hogy a' Ki-
rálynak ez a' jussa, hogy ő a' törvények-
nek betöltésére rendeléseket tehet, néki
arra is juss ad, hogy a' Constitútzio végre-
hathatása' módjait maga egyedül regulá-
za, így a' törvényhozó gyűlések minden
cél és haszon nélkül valók volnának, a'
törvényhozó és betöltető hatalmak egyedül
a' Király' kezébe volnának összesatoltat-
tatva, s Frantzia ország ezen régi *maxi-
májúra* térne vissza: *A' mit a' Király
akar, azt akarja a' törvény* —

„A' Státus' Religiójának elsőbbségi jus-
sai tehát csak egy törvény által határozat-
hatnak meg; ez a' törvény nintsen; a' Po-
litizai fő igazgatónak nem vala jussa arra,
hogy a' fogyatkozást a' maga parantsolatai
által pótolja ki; a' Biztosság tehát úgy
ítél, hogy ezen parantsolatok a' rendel-
ellenkezők légyenek; a' Minister azoköz-
ben, a' ki ezekre nézve könnyen meg-
talattatott, s úgy ítél, hogy jót tselek-
szik, ezekért telyességgel semmivel nem
vádoltathatik. Egyéberánt pedig, mint-
hogy a' tapasztalás tanátsolja, hogy a' val-
lás' dolgában semmit nem kell bizontala-
núl hagyni: a' vasárnapoknak és egyéb in-
nepnapoknak megtartatásokra nézve tehát
egy törvénynek haladék nélkül való meg-
határozatása igen szükséges, de jól meg-
fontolva kell a' határozást tenni, és úgy,
hogy a' Constitútziónak fundamentomaival
semmiben ne ellenkezzenek.“

Bouvier nevű Deputátus következő
tziikkelyekből álló projectomot terjesztett
a' vasárnapokra s egyéb innepnapokra
nézve megfontolás végett a' Kamara eleibe.

— 1). A' Státus' Religiója által meghatároz-
tatott vasárnapokat és egyéb innepnapokat
meg kell tartani, és a' szokott munkáló-
dást felbe kell ezen napokon szakasztani,
— 2). A' vasárnapokon és a' Catholica
Religiónak egyéb innepnapjain tehát meg
kell tilalmazni, *először* a' kereskedőknek
és kalmároknak, hogy valamit közönsége-
sen áruljanak, *másodszor* a' házruházza-
járóknak és azoknak a' kik áruportékái-
kat az úttzakra szokták kirakni, hogy árú-
lás végett valamit széllyel hordozzanak,
vagy kirakjanak, s a' mesterembereknek és
kézműveseknek, hogy valamit közönsége-
sen dolgozzanak. — 3) Hasonló módon
meg kell tiltani a' talygásoknak és szeke-
reseknek, hogy ezen napokon az udvaro-
kon és egyéb közönséges helyeken fel-
vagy lerakodjanak. — 4). A' városokban,
a' hol 10,000 vagy kevesebb emberek lak-
nak, úgy szintén a' mezővárosokon és fa-
lukon is, tiltassék meg a' kortsmárosok-
nak, vendégfogadósoknak, szállaptások-
nak, és billárdosoknak, hogy ezen napo-
kon az ő házaikat az istentisztelet alatt ki-
nyissák. — 5). Az ezen tziikkelyeket
illető minden vétkeket jegyezzék fel a'
Polgármesterek vagy az ő Segedjeik, avvagy
a' Politizai biztosok. — 6) Mind ezeket a'
vétket csak a' Politizai ítélőszék előtt kell
béjelenteni, és olly bírságra büntetelni,
a' melly *először* ne legyen több 5 Frank-
nál. — 7) Másod vershen a' politizai lég-
nagyobb bírságra büntetethetnek a' bűnö-
sök. — 8). Ezen tilalmak ne illessék,
először az eledeleket, kivéven a' 4-dik
tziikkelyben találtató megszorítottatást, *má-
sodszor* az orvosi foglalatosságnak, semmi
tárgyait, *harmadszor* a' postákat és posta-
szekereket, *negyedszer* a' szekereseket és
útasokat, *ötödözör* azokat a' kereseteket,
mellyeknek folytatását kár nélkül felbe
szakasztani nem lehet. — 9). A' feljebb
előadatott tilalmak alól hasonlóképpen vé-
tettesenek ki azok a' munkások, a' kik

Fordítottak, először mindenféle aratásbéli takarmányra, melyet az esztendőnek része, vagy a' rossz időtől való félelem szükségessé teszen, másodszor minden építési vagy igazításbéli munkára, melyet valamely szorgató eset megkötán, a' mely két pontokra nézve azonközben engedelmet kérni köteleztessenek az emberek a' Polgármestertől vagy a' Segédjétől, avagy a' Politzial biztosoktól. — 10). Minden régiebb törvények és rendelkezések a' vasárnapokra és egyéb innepnapokra nézve legyenek és maradjanak eltöröltetve."

Ezen izikkelyeket hosszú beszéd által ajánlotta *Bonvier* a' Kamarának. Ő úgy ítélte, hogy a' Religio 's annak külső rendtartásai voltak minden időben és minden pallérozott nemzeteknél a' Státusnak legerősebb gyámolai, 's az ő ítélete szerint kétségbe hozhatatlan igazságot szólított *Rousseau János Jakab* akkor, mikor ezt mondotta: *Soha nem fundálódott egy Státus is Religio nélkül.* Azt tartja *Bonvier*, hogy a' jussnak és ölalomnak egyenlősége, melly felől a' Királytól Frantzia országnak adáott Constitúzió minden fele vallásokat bizonyosokká tett, meg nem gátolhattya a' Frantzia törvényhozást abban, hogy azt a' Religio't különösebben tisztelje, melyet 26 millió lelkekből álló nemzetnek kilentz tized része, vall.

Azt megnyerte *Bonvier*, hogy az ő javallásait további fontolás alá vegye a' Kamara: de azt, hogy beszédje és a' jóvalloitt izikkelyek ki nyomtattassanak, nem nyehette-mieg.

Nagy Britannia.

A' Parlamentum' alsó házában Junius

29-dikén fordultak elő a' Párisi békeség kötés felett való tanátskozások. Lord *Lepellet* tette a' projektomot a' Régens Princehez ezen kötésre nézve intéztetendő köszönet eránt. Magasztalta a' kötésnek minden izikkelyeit, a' többek felett pedig azt, a' melly Antwerpiát illeti, melynek ereje szerint ez ennekutánna ismét csak egy kereskedésre való kikötőhegy lévén, Anglia semmi hadi hajós selegnek innét kikészülésétől nem felhetne. —

Atallyában egy orátor sem szállt fel olyan, a' ki ezen kötést az égig ne magasztalta volna, csak némely magánol izikkelyek eránt tettek némelyek némimé-mű kifogásokat. — Kitétzők voltak *Gooch* nevű tagnak magasztaló szavai között ezek: Soha nem volt Angliának ditsósége magasabb pöltzon mint most; csak kevés esztendőknek előtte is egy sugárát sem látuk a' reménységnek; egyszerre olyan fordulás esett a' dolgon, a' milyent semmi képzelődés nem tudott volna gondolni. A' Frantzia országi katona Despota megbukott, 's az ő tsillaga reménységünk szerint örökre lement. Egyéberánt lehetnek ennek a' Frantzia revolúzióznak némely tudományos oldalai is: t. i. a' népekre nézve, hogy a' magok határaikat ne olly könnyen lépjék által, 's hogy a' levegőből lekapott szabadság' hangját ne halják-meg olly kívántsí módon; az Országlószekekre nézve pedig, hogy a' népek' javával ne játzódjanak. Utoljára meg nem álhatom, úgy mond, hogy a' dolognak ezen ditsóséges kimene-telét a' nagy *Pitt* álhatatosságának és bölts tanátslásainak ne tulajdonítsam, melyeket azolta Nagy Britannianak két hērőszai *Nelson* és *Wellington* is követtek."

[A' többit lásd a' Toldalékban]

Julius 23-diknapján adtak 100 Forint Huszas pénzért 244 forintot Váltó-
xédulában. — Egy Császár aranyért 10 f.-tot és 49 krt.